

הסידות בפרשה

הרב יצחק שפירא

פרשת אחרי מות

בין קודש הקודשים לאיסורי עריות

מה הקשר בין סדר העבודה לפרשת העריות? מדוע בקודש הקודשים קודם מקטירים קטורת ורק אחר כך מזים את הדם? מה כל אחת מהעבודות מלמדת אותנו על הקשר עם ה' התבוננות מרתקת על מבנה פרשת אחרי מות, והקשר בין המצוות המובאות בה.

פרשת אחרי מות פותחת בסדר עבודת יום הכיפורים, קודש הקודשים, קטורת, קרבנות, ולמרבה הפלא מסיימת בפרשת העריות. מפתיע אף יותר שביום הכיפורים, היום הקדוש ביותר בשנה, לאחר שאנו מתארים את סדר עבודת הכהן הגדול בקודש הקודשים, מיד במנחה אנו קוראים את אותה פרשת העריות המובאת בפרשתנו.

כדי שנצליח לקשר בין שתי פרשיות אלו, עלינו לשים לב שקשר בין בני זוג, במובן מסוים, מקביל לקשר בין הקב"ה לכנסת ישראל. אמנם הקשר בין הקב"ה לישראל בא לידי ביטוי בעיקר בבית המקדש בקודש הקודשים, ואילו הקשר בין איש לאשתו נמצא בביתו של האדם. אך גם בקשר בין איש לאשתו יש גילוי שכינה, וככל שביתו של האדם שמח והקשר בינו לבין אשתו טוב יותר, כך הוא מהווה משל ומקום משכן לשכינה – כמו שאמרו חז"ל 'איש ואשה זכו שכינה ביניהם'.

בפרשתנו ניתן לראות הקבלה יפה בין הקשר שלנו לה', לבין קשר בין בני זוג. תחילת הפרשה המתארת את סדר עבודת יום כיפור מבטאת את עיקר הקשר עם ה' בו אנו באים לבית של ה', הכהן הגדול נכנס לקודש הקודשים וכך אנו מבטאים את הביטול שלנו אליו. בסוף הפרשה כתוב שאם לא נקיים את פרשת העריות, הארץ תמאס בנו ותקיא אותנו כאשר היא הקיאה את הגויים שהיו לפנינו. תחילת הפרשה מבטאת את הקרבה של ה' אלינו, עד שהוא מכניס אותנו לתוך ביתו כאשר אנו מקריבים לפניו את קורבנותיו. בסוף הפרשה ה' אומר לנו שאם לא נשמור על קדושה, ה' ימאס בנו וירחיק אותנו ממנו.

קטורת לפני ולפנים

ביום הכיפורים בתוך קודש הקודשים הכהן הגדול עושה שתי עבודות, הקטרת קטורת והזאת הדמים. בעבודת יום כיפורים הכהן הגדול קודם מקטיר את הקטורת ולאחר מכן מזה את הדם, בעוד שבשאר ימות השנה הזאת דם התמיד קודם... לקטורת'. הזאת דם הקורבנות

מבטאת את ההתמסרות שלנו לה', ואילו הקטרת הקטורת מבטאת נחת הרוח שיש לה' – וממילא גם לנו – מהקשר ביננו לבינו.

בדרך כלל בעבודת הקורבנות ה' רוצה שנבטא את ההתמסרות והמאמץ שלנו בקשר, ורק לאחר מכן אנו נחוש את הנחת רוח שלו מהקשר. אך ביום הכיפורים בו אנו מבטאים את מהות הקשר המקום הכי עמוק, דווקא שם הסדר מתהפך. ה' רוצה לומר לנו שבמקום הכי עמוק קודם כל הוא נהנה ממנו ומהקשר שלנו איתו, ורק לאחר מכן הוא דורש מאיתנו להתאמץ בשביל הקשר. כאשר אנו מבינים שבבסיס הקשר נמצאת דווקא נחת הרוח של ה' אנו יכולים לחוש כיצד כל המאמץ שלנו בקשר לא חיצוני לקשר אלא הוא חלק ממנו. אם בבסיס הקשר קודם היה מאמץ ורק לאחר מכן ה' היה אוהב אותנו, היינו מרגישים שאנו צריכים לפייס ולרצות את ה' בצורה חיצונית לקשר ורק בתמורה לכך הוא אוהב אותנו – אהבה שתלויה בדבר. כעת אנו יכולים לחוש את אהבתו אותנו אהבת אמת שאינה תלויה בדבר, המביאה לתשובה ולסליחת עוון.

איסורי עריות – לצאת מעצמנו

ביחס לעבודת יום הכיפורים המבטאת את המקום בו ה' קודם אוהב אותנו ורק לאחר מכן דורש מאיתנו, איסורי עריות באים לומר את הצד ההפוך בדיוק. כאשר התורה אוסרת עלינו את איסורי העריות היא מעצבת את כל יחסי האישות בצורה כזו הגורמת לאדם להתאמץ ולצאת מעצמו לקראת אשתו.

המחשה יפה לכך ניתן ללמוד מאיסור הנישואים בין אב לבתו, המותרים אגב בין גויים. האב מאוד נערץ בעיני בתו וכל רצונה הוא לרצות אותו, גם הוא באופן טבעי רוצה שבתו תשמע בקולו ותשרת אותו. כאשר התורה אוסרת נישואים אלו היא בעצם אומרת שקשר בין איש לאשתו לא יכול להיות בנוי על אהבה טבעית, קשר בין בני זוג צריך לרכוש על ידי בחירה, מאמץ, ויציאה של בן הזוג כלפי זולתו.

החצי הראשון של הפרשה העוסק בעבודת יום הכיפורים, נעשה על ידי שאנו באים לבית ה' ומתבטלים אליו, ושם מתגלה שקודם כל ה' אוהב אותנו ורק אז כחלק מהקשר אנו מתאמצים. לעומת זאת פרשת העריות מאפשרת את הדירה של ה' בתוכנו, והיא כרוכה במאמץ בלעדי שלנו לצאת מעצמנו לקראת זולתנו.

איסורי שחוטי חוץ ואכילת דם

כפי שהתבאר בקודש הקודשים ביום כיפור אנו הולכים לבית ה' ומתמסרים אליו, ואילו כאשר אנו שומרים על איסורי עריות ובונים קשר מתוקן בין בני זוג, הבית שלנו הופך לסוג של בית מקדש וה' הוא זה שבא אלינו. בין שני פרשיות אלו ישנם עוד שתי מצוות חשובות, המשלימות את המהלך אותו תיארנו. איסור שחיטת קודשים בחוץ, ואיסור אכילת דם.

ביום הכיפורים במקום הכי עמוק שלנו אנו אומרים שיש לנו קשר אמיתי עם ה' של אהבה שאינה תלויה בדבר. ה' קודם אוהב אותנו ורק לאחר מכן אנו יוצאים מעצמנו.

לאחר שאנו מרגישים שיש אהבה של ה' כלפינו בלי תנאים, אנו עלולים לחשוב שה' יוצא לקראתנו בלי שאנו נצטרך לצאת מעצמנו. איסור שחיטת קודשים בחוץ בא לומר לנו שאם אתה רוצה קשר עם ה' עליך לבוא אליו ולצאת מעצמך בשבילו, ולא לחשוב שהוא זה שיבוא אליך.

על איסור אכילת דם נאמר:

ונתתי פני בנפש האכלת את הדם והכרתי אתה מקרב עמה כי נפש הבשר בדם הוא ואני נתתי לכם על המזבח לכפר על נפשתיכם כי הדם הוא בנפש יכפר על כן אמרתי לבני ישראל כל נפש מכם לא תאכל דם.

כאשר התורה מצווה על איסור אכילת דם, היא אומרת שהדם ניתן לכפרה על המזבח. אם כך אנו לא אוכלים את הדם כי אנו כביכול משאירים אותו לקב"ה כמו שאנו זורקים אותו על המזבח כאשר אנו מקריבים קרבן. כך כאשר אנו מקפידים על איסור אכילת דם האוכל שלנו כביכול הופך לקרבן. אם בשלב הקודם אמרנו שאת הקורבנות אנו מקריבים רק כאשר אנו יוצאים מעצמנו אל ה', בשלב זה הקב"ה בא לקראתנו ומרומם את האכילה שלנו כך שהיא הופכת לקרבן לפני ה'.

כאשר אנו גודרים את עצמנו באיסורי עריות, לא רק שהאוכל שלנו הופך לקרבן, גם הבית שלנו הופך להיות מקדש – מקום להשראת שכינה.

דירה בתחתונים – קשר בחירי

את פרשת העריות אנו קוראים במנחה של יום כיפור מיד לאחר סדר העבודה של תפילת מוסף. בסדר העבודה ביטאנו עד כמה הקשר עם ה' הוא עצמי, אנו נכנסים אליו ונהיים חלק ממנו והוא מצידו אוהב אותנו עוד לפני שיש סיבה. במנחה אנו רוצים להגיד שהגילוי של סדר העבודה מגיע בשביל שנשמור על פרשת עריות. כפי שנכתב פרשת העריות אוסרת עלינו קשר טבעי שבא שלא על ידי מאמץ, קשר בין איש ואשה הוא קשר של שני זרים שבוחרים לחיות יחד. כאשר תורה שמה את פרשת העריות לאחר סדר העבודה, היא רוצה להגיד שהעיקר זה הקשר הבחירי. אמנם ה' אוהב אותנו אהבה עצמית אבל הוא עושה זאת כדי שגם כאשר אנו כביכול זרים, נצליח לבחור להיות בקשר איתו.

בפרשת העריות כתוב שאם לא נשמור על איסורי העריות הארץ תקיא אותנו, ה' ירחיק אותנו. כלומר ה' אומר לנו אני רוצה שתהיו רחוקים ממני אני לא רוצה שתהיו בקשר בקרובים, אני רוצה זרים שבוחרים להתקרב.

כפי שנכתב העיקר מצד ה' זה שיהיה חיים טובים בבתי היהודים, שיהיה שם קשר בחירי המהווה מקום להשראת שכינה. אנו אומרים שבית המקדש הוא המקדש בו אנו באים אליו ומתבטלים אליו, והוא אומר שהמקדש בו הוא שוכן נמצא בבתי היהודים השומרים על קדושה וטהרה.

שבת שלום!

